List 7. **NOVICE** Tečaj LVIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol teta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 16. februvarja 1900.

Politični oddelek.

Pogled na svetovni položaj.

Evropske dogodbe so že davno prenehale, biti odločilne za svetovno zgodovino, a v zadnjih desetletjih so sploh izgubile pomen kot dogodbe prve vrste. To je naravna posledica svetovne centralizacije, provzročene po paru in elektriki. Danes só razmere take, da našega planeta ni več samo z astronomičnega, nego tudi s političnega stališča smatrati za celoto. Politika dandanes ni več samo prizadevanje za zmago kakega rodu nad drugim in za zadoščenje gospodstvaželjnosti in častihlepnosti visocih gospodov, ne več razširjenje lastnega ozemlja na turški ali tartarski način, nego je njen namen pred vsem kulturen in narodnogospodarski.

Zato se danes dalekovidni Rusi upirajo naglemu razširjeniu Rusije v Aziji, češ da ima Rusija sedaj še na svojem ozemlju veliko preveč neizvršenega dela. In ruska vlada to tudi sama uvideva in se zato trudi, da obrani carigrajskega sultana in pekinškega nebeškega sina v njihovi oblasti.

Nasproti temu pa skuša Anglija, oborožena z vsemi sredstvi moderne tehnike in najrazvitejšega intelekta, zavladati celi svet, ali bolje rečeno, prisiliti celi svet, da bi kupoval izključno samo izdelke angleške industrije, nasproti pa te konsumente primorati, da prodajajo svoje surovine pod vsako ceno na Angleško. Brez teh surovin bi Angleška niti jedno leto ne mogla preživeti svojega prebivalstva, zakaj vse, kar pridela, zadostuje komaj za 7 tednov.

Iz tega se vidi silno nasprotje med najmogočnejšima državama na svetu, mej Anglijo in Rusijo.

Mi Slovani to nasprotje često pozabljamo in prenašamo svoje nasprotstvo do Nemcev celo na polje mejnarodne politike ter si domišljamo, da na tem polju odločujeta nasprotstvo mej Rusijo in Nemčijo, ter mej Nemčijo in mej Francijo.

Toda to je popolnoma napačno. Vsak dan se lahko vidijo fakta, ki kažejo, da vlada mej Rusijo, Francijo in Angleško glede svetovne politike če ne popolno soglasje, pa vsaj toliko, da je mej njimi izključen vsak resnejši konflikt.

Vsi se spominjamo skupnih korakov Rusije, Nemčije in Francije proti Japonski, ki je hotela razdejati Kitajsko. Ta intervencija je bila zasnovana na dogovoru, da Japonska ne sme dobiti niti pedi azijatskega kontinenta v roke, tako kakor je nima Angleška izvzemši gibraltarsko skalo v Evropi. Res, da se je ta harmonija pozneje deloma razdrla, tako pri vprašanju o Kreti in po Dreyfussovi aferi, ali do konflikta le ni prišlo in to vsled posredovanja ruskega carja.

Ta pač ni zaman potoval v one kraje, koder je tekla zibel vse človeške civilizacije, v Indijo in na Kitajsko. Z njegovim potovanjem se je začela prava svetovna politika Rusije in od tedaj tudi ni več računati, da bi mej Rusijo in Nemčijo prišlo do konflikta, a dokler je Rusija zaveznica Francije, je tudi kaka francosko-nemška vojna malone izključena.

To je tem gotovejše, ker sta Rusija in Nemčija po gospodarskih interesih tako tesno združeni, da niti carinska vojna, ki jo je svoj čas Bismarck provociral, ni dolgo trajala. Na Francoskem zopet rase in se širi nacijonalnolistiško gibanje, ki vidi v Angliji in ne v Nemčiji glavnega sovražnika Francije, in, kar je najvažnejše, danes so vsi francoski politiki prepričani, da je njihova domovina za vedno izgubljena, če se zaplete v pomorsko in v kontinentalno vojno nakrat.

Takšen je svetovni položaj. Iz te površne skice se razvidi tudi to, da imajo naša država in njeni sosedje na jugovzhodu v svetovni politiki jako pod-

rejen pomen. Ne morda vsled nedostajanja gmotnih sil, nego vsled tega, ker notranje razmere zavirajo vsako odločno zunanjo akcijo in ker nimajo nikacih stalnih načel ter nikacega načrta. Naša država je izročena političnim diletantom in naši politiki so večinoma pravi politični otroci, ki govore z velikim bombastom o stvareh, o katerih ničesar ne razumejo.

—c.

Politični pregled.

Državni zbor je sklican na dan 22. svečana, dasi vlada nima nikake gotovosti, da bo mogel zborovati. Spravne konference so doslej ostale brez uspeha in torej iz teh pogajanj ne izhaja noben vzrok, radi katerega bi mogli češki poslanci izneveriti se svoji obljubi, da bodo nadaljevali obstrukcijo dokler ne dobi češki narod zadoščenja za razveljavljenje jezikovnih naredb. Vlada se ni ozirala čisto nič na Čehe, kaj bodo storili. Sklicala je državni zbor v prvi vrsti zategadelj, da spravi pod streho zakon o rekrutih za letošnje leto, kateri zakon je jako nujen, ker se začno nabori že meseca marca. Temu zakonu bržčas tudi češki poslanci ne bodo delali težav, dasi se bodo pri razpravi skoro gotovo vnele prav burne debate. Vse druge predloge, zlasti pa spravni predlogi, če ti sploh na vrsto pridejo, zadenejo brez dvoma na odpor češke delegacije. Sodi se, da je vlada na to pripravljena in da sploh ne računa na uspešno delovanje državnega zbora, pač pa uvideva, da bo treba državni zbor razpustiti in razpisati nove volitve. To se zgodi najbrž že letošnjo spomlad.

Spravne konference se sučejo doslej največ okolu tacih vprašanj, glede katerih mej Čehi in Nemci ne bo težko doseči sporazumljenja. Tista vprašanja, glede katerih vlada največje nasprotje, pridejo šele tekom prihodnjih dni na vrsto in tedaj se tudi čisto gotovo izkaže neuspešnost spravnih konferenc, zakaj tega, kar zahtevajo Nemci, namreč zaključeno nemško ozemlje na Češkem, kjer bi bila češčina tako tuj jezik, kakor kitajščina, tega Čehi nikdar in za nobeno ceno ne koncedirajo.

Premogarski štrajk še vedno ni končan, v moravsko-šlezijskem revirju se je še celo razširil in so se razbila vsa pogajanja vsled požrešnosti in trmoglavosti velikih podjetnikov. Pomanjkanje med premogarji je jako veliko, a sredstev je borno malo na razpolaganje. Gotovo je, da se bode koj v prvi seji poslanske zbornice sprožilo vprašanje o uvedenju osemurnega delavnika v premogokopih. S tem bi se najhitreje naredilo konec štrajka.

Poslanska zbornica sedaj nima prvega podpredsednika, ker je dr. Piętak med parlamentarnimi počitnicami bil imenovan ministrom za Gališko. Ni dvoma, da bo levica to mesto zase zahtevala in pri sedanjih razmerah in ker bo vlada to zahtevo krepko podpirala, se jej bo najbrž tudi ugodilo. Nemški listi tudi že propagirajo kandidaturo poslanca Pradeja, kateri pripada stranki nemških nacijonalcev.

Srbija. — Zdaj je Srbija pretrgala tudi zadnjo zvezo, ki veže to deželo s Črno goro. Doslej je imela Srbila na Cetinju svojega poslanika, in tako se je vsaj navidezno vzdrževalo prijateljsko razmerje mej tema dvema državama. Sedaj je pa srbska vlada po ukazu razkralja Milana sklenila, da ga odpokliče. — Pomiloščenje obsojenih radikalnih politikov se še vedno ni izvršilo. Obeta se sicer zopet, ali kdo naj srbskemu kralju ali njegovemu očetu še kaj verjame.

Nemčija. — Ljubezen mej posameznimi pripadniki nemške države ni posebno goreča, pač pa poganja partikularizem čedalje lepše cvetke. Na Bavarskem je vlada letos odredila, da se na javnih poslopjih na god nemškega cesarja ne smejo razobesiti zastave. Bavarski menda že preseda prusko varuštvo, a iznebila se ga več ne bo. Sicer pa je to usodo po svojem postopanju leta 1866. v polni meri zaslužila.

Angleška. — Parlament se je z veliko večino izrekel za nadaljevanje vojne v Južni Afriki. Angleži upajo trdno, da končno vender zmagajo, spoznali pa so tudi, da je njih sedanja vojna organizacija nezadostna in hočejo vsled tega izvršiti tako organizacijo, da bodo imeli precejšnjo stalno armado.

Francija. — Mej vlado in višjim duhovništvom je prišlo do konflikta. Vsled tega je vlada nasvetovala parlamentu tako premembo kazenskega zakona, da bo mogla v prihodnje cerkvene dostojanstvenike radi agitacije proti republiki obsoditi v ječo.

Egipt. — Mej sudansko armado je nastal punt ki je naperjen proti Angležem in vsled katerega je prav lahko mogoče, da pride celo do razvitja egiptskega vprašanja, kar bi zamoglo provzročiti najnevarnejši mednarodni konflikt.

Vojna v južni Afriki — Tudi tretji poskus generala Bulierja, osvoboditi oblegani Ladysmith, se ni posrečil. Buller je s svojo armado pač prišel čez reko Tugelo, bil je pa v vseh bojih od 2. do 8. t. m. tako poražen, da je moral zbežati čez Tugelo nazaj. Buri, ki so se do zdaj vedno držali defenzive, so sedaj premenili svojo taktiko. Lotili so se ofenzive in skušajo obiti Bullerjevo armado ter jo izolirati. Če se jim to posreči, bo Buller vjet v taki pasti, da mu ne bo pomoči. To bi bilo za Angleško največja nesreča. Ravno tiste dni, ko je Buller bežal čez Tugelo, je prišel maršal Roberts na bojišče in je prevzel poveljstvo nad armado, ki je zbrana ob Modder-Riverju. S to armado, ki šteje 35.000 mož, hoče najprej osvoboditi oblegani Kimberley potem pa vdariti na Blomfontain. Tekom prihodnjih dni pride bržčas že do važnega boja.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(Dalje.)

VII. Zbornični tajnik poroča, da je odposlanec trgovske in obrtniške zbornice pri mednarodnem trgovinskem kongresu v Filadelfiji gospod inžener dr. Henrik Luckmann predložil poročilo o posvetovanjih omenjenega kongresa. Trgovinski muzej v Filadelfiji je z dopisom z dne 13. aprila 1899 l. zbornici naznanil, da se bo v oktobru 1899 l. skupno z nacijonalno razstavo amerikanskih izdelkov, priredil mednarodni trgovinski kongres. Ob enem se je prosilo, da se imenujejo odposlanci k temu kongresu. Zbornica je v svoji seji dne 25. maja 1899 l. sklenila odposlati dva odposlanca k omenjenemu kongresu, če se bode to moglo zgoditi brez stroškov. Kot odposlanca sta bila tedaj imenovana gospoda: inžener dr. Henrik Luckmann in Avgust Trappen, tehnični ravnatelj kranjske industrijske družbe v Jesenicah, kateri je pa vsled neodložljivih opravkov bil zadržan se kongresa udeležiti.

Ker je odposlanec prepričan, da bode zbornici trgovinski muzej v Filadelfiji poslal sejne zapisnike, je omejil svoje poročilo le na predmete in posvetovanja, ki so se obravnavala. Mednarodni trgovinski

kongres se je dne 12. oktobra 1899 l. v razstavnih prostornih v Filadelfiji ob navzočnosti mnogobrojnih članov diplomatičnega zastopstva v Washingtonu in zastopnikov lokalnih oblastev otvoril. Predsednik Mac Kinley je svojo odsotnost opravičil in pomožni državni tajnik David I. Hill je imel nalogo, reprezentante vseh trgovskih narodov in odposlance okrog 200 trgovinskih zbornic v imenu ameriške vlade pozdraviti. Pozdravili so shod tudi mayor mesta Samuel H. Ashbridge in senator Edmuns. Generalni ravnatelj razstave in vodja trgovinskega muzeja Mr. Wilson je potem govoril o namenu trgovinskega kongresa in o zgodovini njegovega postanka. Na večer otvoritvenega dneva se je vršil na čast odposlancev svečani vsprejem pri mayorju mesta Filadelfije.

13. oktobra so splošno govorili zastopniki raznih držav. 14. oktobra je razpravljal Edward Atkinson, odposlanec Bvard of Trade iz Massachusettsa, o predmetu „Neodvisnost narodov" in se zlasti dotikal vprašanja carinskih pristojbin. upeljave enostavnega merskega in utežnega sistema ter podal podrobne statistične podatke o produkciji in konsumu različnih dežel na svetu. Nato so se predavale sledeče razprave: inozemska trgovina, kot trgovišče ameriškega železa in jekla, južne industri a bombaža. Končno je govoril Leo Vossen od trgovske zbornice v Achnu in izrekel upanje, da naj bi združene države kmalu opustile svojo obrambno carinsko politiko.

15. oktobra so priredili odposlanci izlet v Atlantic City. 16. oktobra se je razpravljalo o prevoznih facilitetah med Kanado in združenimi državami in se je sprejela resolucija, da naj združene države navigagacijske zakone proti Kanadi liberalneje urede. Nadalje se je pretresavalo: izvoz in uvoz iz New-Südwalesa, obrt in industrija New-Südwalesa, Viktorija in njene resurce, uvoz industrijskih izdelkov na avstralska trgovišča.

Pri resoluciji W. Toster Cockshuta iz Toronta, „da bi se po mnenji kongresa pospeševala svetovna trgovina, če bi združene države dovolile drugim deželam isto trgovinsko prostost, kakor jo te dovoljujejo združenim državam", se je vnela daljša debata, po kateri se je sprejela resolucija zborničnih odposlancev. Dalje se je sprejela resolucija, da naj Kanada iz združene države imenujeta skupno komisijo v to svrho, da izdela načrt, kako bi se naravni izdelki obeh dežel prostejše zamenjavali.

Ko so se končala predavanja o trgovini Nove Zelandije, o prevoznih prilikah in ladijnih nakladih (tovorih) za Novo Zelandijo, sestavila se je v preiskavanje trgovskih odnošajev med združenimi državami in Nemčijo nemško-ameriška komisija, katere glavni namen je bilo pospeševanje trgovinske reciprocitete med obema državama.

17. oktobra se je razpravljalo o rudniških interesih Queenslanda-, o tamošnji trgovini z bisernimi školjkami in v obče o tej naselbini, potem o južni Avstraliji in o avstralskih kupčijskih razmerah.

18. oktobra je bila na vrsti trgovina s Kitajskim. Debate se je udeležil tudi kitajski minister Wu, ki se je potegoval za razširjenje trgovskih odnošajev med združenimi državami in Kitajskim in omenjal izključevalne zakone proti kitajskih priselnikom v združenih državah.

19. oktobra so se pretresavala vprašanja o prometu združenih držav z Japonskim, Korejo, Indijo in drugimi državami v Aziji ter. so se stavili predlogi v pospeševanje izvoza združenih držav v te dežele.

20. oktobra se je razgovarjalo o ameriški izvozni metodi v primeri z evropejsko, o napredku v papirni industriji. M. Eliot, predsednik Harvard-univerze, je govoril o namenu komercijelnih vzgojevalnih zavodov in pri tem trdil, da so realne gimnazije v Nemčiji najbližje vzoru trgovske šole. Slednjič so mnogi govorniki priporočali mednarodno poštno službo za zavoje.

Dne 21. oktobra je predsednik Mac Kinley sprejel v „beli hiši" v Washingtonu okoli 200 odposlancev in vsakega posebej pozdravil.

23. oktobra se je bavilo s trgovsko statistiko, in govorilo o napravi mednarodne pisarna za gospodarske interese, občno vpeljavo meterskega sistema, o mednarodni osrednji pisarni vseh trgovskih zbornic. katere glavni namen bi moral biti razne trgovske zbornice v tesnejšo zvezo spraviti. To osrednje mesto bi moralo zbirati vse komercijelne, industrijelne in statistične informacije in jih pošiljati posameznim organizacijam. Dalje se je razpravljalo o razvoju in izvozu ameriške kolesarske industrije, o svetovni kupčiji z volno in o trgovini v južni Afriki.

24. oktobra se je posvetil vprašanju o prekopih. Govorilo se je o problemu interocejanskega prekopa, o novih trgovinskih progah, o transibirski železnici, o novih železnicah v Indiji, o Kap Kajirski in transsaharski železnici.

25. oktobra se je največ razpravljalo o raztežnosti in razvoju ameriške trgovine in se predlagala resolucija; da naj bi se po vzoru trgovinskega muzeja v Filadelfiji ustanovili tudi v drugih mestih združenih držav taki muzeji.

26. oktobra je prišel na vrsto razgovor o trgovskih odnošajih z evropskimi državami. Mr. Eurique Alaamora, odposlance iz Majorke, bavil se je o trgovini s Španijo. Nato so imeli besedo avstrijski odposlanci, ki so se poprej zjedinili o skupnem postopanju. Najprej je govoril Ribard Knoller, odposlanec c. kr. avstrijskega trgovskega ministerstva, zahvalil se trgovinskemu muzeju in mestu Filadelfiji za povabilo in sprejem pri kongresu in omenjal na razviden način trgovino in produkcijske razmere avstro-ogerske monarhije.

*

Dr. Aleksander pl. Dorn, odposlanec avstro-ogerskega izvoznega društva na Dunaju in mnogih avstrijskih trgovskih in obrtniških zbornic, je govoril o medsebojnem pospeševanju trgovine med Evropo in Ameriko. Dokazal je, da mora prohibitivno varstvo carine in izključenje tuje konkurence donesti združenim državam tudi škodo, in da bodo morale združene države iz potrebe opustiti vrednostni carinski sistem, ker je nemogoče, natančno sestaviti določila za vrednost blaga. Govornik je izrekel željo, da bi združene države skoro odstranile škodujoči sistem vrednostne carine in namesto te upeljale specifično carino ter sprejele sistem trgovskih pogodb z vezano carino. Zelo srečno je kritikoval tajno postopanie Board of General Appraisers, kadar se gre za sporna cenilna vprašanja, in želel, da se isto nadomesti z javnim in kontradiktoričnim postopanjem. Govor dr. pl. Dorna se je vzlic temu, da je bil največ naperjen proti protekcijonističnemu carinskemu sistemu združenih držav, sprejel z občnim odobravanjem. Alfred I. Ostheimer, c. in kr. avstro-ogerski honorarni konzul v Filadelfiji in zastopnik c. kr. avstrijskega trgovinskega muzeja na Dunaju, je podrobno poročal o namenu te korporacije.

Profesor Mario Salvini, odposlanec iz Florence in Bologne, je govoril o umetnosti in umetni industriji.

Emil S. Fischer, odposlanec trgovske družbe na Dunaju, je govoril o trgovski vzgoji, o čemur sta tudi mr. Frederic Dmory, pisarniški predstojnik v državnem oddelku za inozemsko trgovino, razpravljala.

Dalje so se vrstila predavanja o pomenu norveške industrije in ameriške izvozne trgovine, o koristi sklepa trgovinske pogodbe glede žita in petroleja med združenimi državami, Rusijo in Rumunskim. Nato se je kongresu predložil zapisnik o posvetovanjih nemško-ameriške komisije in predlogi, katere je ista stavila v povzdigo medsebojnih trgovskih odnošajev, kateri zlasti na to merijo, da se v Nemčiji in v združenih državah ustanovi carinsko posvetovalno oblastvo, katero bi se i pri premembi cenika i pri uveljavljenju obstoječih carinskih zakonov za svet vprašalo.

27. oktobra so se razpravljale trgovinske razmere Argentinije in Venecuele, potem so se vrstila predavanja o trgovskih izdelkih Brazilije, s posebnim ozirom na Santo Paulo, največje izvozno pristaniške za kavo. Ulysses D. Eddy iz New Jorka je govoril o prednostih trusts-ov, zlasti v izvozni kupčiji v južno Ameriko, in je povdarjal, da izhaja povzdig ameriške izvozne trgovine največ iz koncentrovanega obrata produkcije in transporta. Slednjič se je govorilo o trgovinskih razmerah južne Amerike, Paraguay a, Paname, o reciprociteti v trgovini in o kilisalpetru.

28. oktobra je bila na vrsti trgovina združenih držav z Meksiko, trgovina in industrija Meksike, bogastva države Tamanlipas, trgovina, prebivalstvo in investicije za industrijske namene v Kostariki, trgovina v Chile, srednja Amerika, naravno bogastvo in trgovina v Houdurasu, revolucije v španski Ameriki in trgovina z bojnim streljivom, naravno bogastvo Brazilije, njen izvoz in uvoz iz združenih držav, trgovina Peru-a in Bolivije, trgovsko mornarstvo združenih držav in stanje civilizacije v Ameriki.

30. oktobra se je govorilo o Bilbau in njegovih rudah, o trgovini Italije z združenimi državami in nepravična visokost ameriškega dingley-cenika. J. C. Monaghan, konzul združenih držav v Chemnitz-u na Nemškem, je imel govor o zakonodajstvu glede carine, o osvojitvi kakega ozemlja za spečavanje domačih izdelkov, s tem, da se odpošiljajo potovalci, o delovanju trgovinskega muzeja, o trgovini s Kitajskim Indijo in Japonskim, o razcvitu nemške države, o visoki stopnji nemškega šolstva, o razvoju nemškega brodovja, o pazljivosti, s katero zavijajo nemški eksporterji trgovsko blago pri odpošiljatvi. — Madridski odposlanec omenjal je trgovske in politične razmere med Španijo in združenimi državami in izvozne ter uvozne razmere v Španiji. Dalje se je predavalo o rudah, izdelovanju železa in trgovini na Švedskem, o trgovskih razmerah v Haiti in Uruguayu, o vrednosti varnostne znamke v trgovini o ideji mednarodnega zakona glede varnostnih znamk, o patentih in varnostnih znamkah v mednarodnem prometu in o mednarodnem registrovanju.

31. oktobra je opisal Oliver kupčijske resurce Three Riverja v Kanadi in je v interesu trgovskega prometa z združenimi državami obžaloval sprejem dingley-cenika. Dalje se je omenjalo o pomenu Jamajke za združene države in o trgovini združenih držav z Leeward Islands v britiški zahodni Indiji. Neki govornik je opominjal ameriške tovarnarje, da naj svoje blago boljše zavijajo in mr. Albert Lucas iz Filadelfije je razpravljal predmet o večnem miru narodov, dočim je Rockhill, bivši poslanik na Grškem, predaval o trgovskih odnošajih združenih držav z balkanskimi državami.

Potem je resolucijski odbor poročal o mnogih sklepih ki so se enoglasno sprejeli, in sicer: glede enakomernih zakonov o varnostnih znamkah, glede obče upeljave sistema za poštnino zavojev, glede mednarodnega sistema primerjave in razglasitve trgovske statistike, ustanovitev mednarodne osrednje pisarne v združenih državah za zbiranje in predelavanje poročil o pridelovanju žita; upeljava enakih zavodov kakor je filadelski Commercial Museum v raznih deželah, stališče kongresa proti napravi mednarodnih razsodišč, glede hitre naprave prekopa v Istmu in dr.

Dne 1. novembra se je vršila zadnja seja. Pri tej so odposlanci generalnemu ravnatelju Wilsonu v priznanje njegovih velikih zaslug za uresničenje in koristno delovanje trgovinskega kongresa izročili — izražujoč mu svojo zahvalo — krasno srebrno namizno posodo.

Dr. Wilson se je v daljšem govoru zahvalil za priznanje in naznanil, da se je ime trgovinskega muzeja spremenilo v „International Bureau of commerce“ in da se je pri sestavi Advisary Boarda trgovinskega muzeja izvolil predsednikom William L. Elkins v Filadelfiji in za predsednike veliko gospodov iz raznih dežel, med temi dr. pl. Dorn z Dunaja.

Po poročilu dr. Henrika Luckmanna je bil sprejem odposlancev v Filadelfiji prav srčen in gostoljuben, oficijelni odposlanci so bili za dobo kongresa gostje mesta Filadelfije in so se za iste aranžirale mnoge slavnosti: razun svečanega sprejema pri mayorju filadelfskem Musical Smoker pri Manufacturer Clubu, Luncheon pri University of Pennsylvania, gledališka predstava v Chestent Theater, sprejem pri The American Academy of Political and Social Science itd. Glede razstave je omeniti, da so na tej razstavili večinoma Filadelfija in država Pensilvanija, ostala Amerika se je je le malo udeležila. Če tudi se ni videlo veliko predmetov, ki bi bili nalašč za razstavo pripravljeni, vendar je ista nudila mnogo zanimivega v različnih strokah. Na predmetih katere so evropske države razstavile, so bili zapisani kraj izdelovanje, prodajna cena in določba predmeta. Odposlanec je v filadelfskih časopisih opozarjal na razširjenje trgovskih odnošajev s kranjsko deželo in najbližjim pristaniščem s Trstom.

Poročevalec omenja, da se zanimivo poročilo odposlanca lahko pogleda v zbornični pisarni in ker je odsek iz njega razvidel, da se je odposlanec zelo potrudil podati v kratkem kolikor mogoče jasno sliko trgovinskega kongresa in zastopati domače koristi, predlaga v odsekovem imenu: Poročilo se z zadovoljstvom vzame na znanje in odposlancu inženirju dr. Henriku Luckmannu izreče zahvala. — Predlog se je vsprejel. (Konec prih.)

Kmetijstvo.

Vinska klavzula.

Trgovinsko ministerstvo je pred kratkim začelo zbirati statistične podatke in drug materijal glede upliva trgovinskih pogodb z Nemčijo in z Italijo na naše gospodarske razmere in v raznih deželah se je že začelo prav živahno gibanje, ki meri na to, da se je pri bližajoči se obnovitvi trgovinskih pogodb dosežejo boljše in primernejše določbe.

Nobena stvar ne označuje našega slovenskega beraštva tako dobro, kakor okolnost, da se skoro nihče ne zanima za tako velevažno stvar, kakor je obnovitev trgovinskih pogodb z inozemstvom. Temu ni vzrok indolenca, ampak vzrok je to, da smo Slovenci po trgovinskih pogodbah le v jako majhni meri prizadeti. Zaostali smo pač v vseh ozirih, najbolj pa v gospodarskem.

Prav za prav smo pri trgovinskih pogodbah interesirani samo glede izvažanja bukovega lesa in glede uvažanja italijanskega vina. Izvoz takoimenovanih tavolet iz bukovega lesa kakor sploh našega lesa je v zadnjih letih močno padel. Posebno izdelovanje tavolet je vsled amerikanske konkurence malone popolnoma zastalo in se ne bo moglo povzdigniti, dokler se v trgovinskih pogodbah izrecno ne določi, da se mora vse importirano južno sadje uvažati v zabojih iz avstrijskega bukovega lesa. Kranjski deželni zbor se je za to stvar že opetovano energično zavzel in je vsled tega upati, da se pri sklepanju nove pogodbe ugodi zahtevam kranjske dežele. To se toliko laglje zgodi, ker se Italija bržčas ne bo dosti upirala.

Vse drugačne težave pa bodo z odpravo vinske klavzule, to je tiste določbe trgovinske pogodbe z Italijo vsled katere se plačuje se uvoz italijanskega vina v našo državo le jako nizka carina. Še predno je bila uveljavljena vinska klavzula, se je na dolgo in na široko pisalo in govorilo o škodi, ki zadene vsled nje vse vinarstvo zlasti na Primorskem, v Dalmaciji in tudi na Kranjskem. Toda vse dokazovanje je bilo bob ob steno. Gospodje pri zeleni mizi so bili sklenili, da se dovoli Italiji s svojim vinom delati konkurenco domačim producentom in ta njihova volja je tudi resnično obveljala. V državnem zboru je bilo sicer nekaj nasprotovanja, ali vsi ugovori so bili le bolj akademični, nihče se ni potrudil, da bi se bil resno in brezobzirno uprl vinski klavzuli, da bi bil resno skušal preprečiti nje sprejetje.

Zdaj ga pač ni človeka, ki bi se upal zanikati, da je vinska klavzula domače vinarstvo silno oškodovala. Posebno veliko škodo je ta klavzula provzročila v Dalmaciji in na Primorskem. Prej je v teh deželah imelo vino, ki je vender njih poglavitni pridelek, dosti visoko ceno in se je dobro prodajalo, v tem ko je danes dalmatinsko vino izgubilo nad polovico cene.

Vinska klavzula je za Dalmacijo in za Primorsko bila prava katastrofa. Dalmatinci in Primorci se vsled tega že zdaj krepko zavzemajo za to, da bi se pri obnovitvi trgovinske pogodbe ta stvar za nas ugodno uredila.

Pa tudi Kranjci bi imeli dovolj vzrokov, da se lotimo te zadeve. Pri nas na Kranjskem sicer laška konkurenca ni toliko škodovala, kakor na Primorskem in v Dalmaciji, a vzlic temu nam je provzročila dosti znatno dejansko škodo Gotovo je, da se naša izborna kmetijska družba z vso odločnostjo zavzame za varstvo teh kmetijskih interesov, a potrebno bi bilo, da se zavzamo tudi druge korporacije, v prvi vrsti naš deželni zbor.

Kmetijske raznoterosti.

— **Proti vinski klavzuli.** Iz budimpeščanskih časnikov posnamemo, da je bila minoli teden pri ministerskem predsedniku Szellu glede klavzule deputacija 150 ogerskih vinotržcev in vinogradnikov, katerim so se pridružili še neka-

teri poslanci; pritožila se je, če se klavzula ne odpravi, resp. če se pogodba z Italijo nespremenjena obnovi, bode to v neznansko škodo Ogerski. Szell jim je odgovoril, da ve vse to, da so tožbe popolnoma opravičene, ali ničesar ne obljubuje itd. — Pritiskati bo treba na vlado — kakor je razvidno — da zopet ne bo dolgo dobo treba našemu vinogradniku trpeti tako velike škode.

Poučni in zabavni del.

Kaj se je Makaru sanjalo.

Ruski spisal V. Korolenko; prevel M. Hostnik.

(Vse tiskovne pravice prihranjene.)

(Dalje.)

Kako se je to zgodilo, tega ni zapazil. On je vedel, da iz njega nekaj pojde in čakal je, kdaj tisto pojde. No iz njega ni šlo ničesar.

Pa vendar je izpoznaval, da je uže umrl, in zato je ležal pokojno; trenil se ni. Ležal je dolgo, — tako dolgo, da se je uže naveličal.

Popolno temno je bilo, ko je Makar začutil, da ga je nekdo nalahko brcnil. Obrnil je glavo in odprl stisnene oči.

Zdaj so mecesni stali nad njim pokojni, tihi, kakor da jih je sram prejšnjega nagajanja. Mahnate jelke iztegovale so svoje široke, s snegom pokrite lape in se tiho tiho majale. V zraku so takoisto tiho padale blesteče snežinke.

Jarke dobre zvezde pogledovale so sè sinjega neba skoz goste veje, kakor da hote reči: „vidite, ubog človek je umrl“.

Nad samim telesom Makara je stal stari pop Ivan in ga nalahko brcal. Njegovo dolgo rjaso (talar) je pokrival sneg; sneg je bil tudi na kosmatej kučmi, na plečih, v dolgej bradi popa Ivana. Najbolj čudno je bilo pa to, da je bil to taisti pop Ivan, ki je umrl že pred štirimi leti.

To je bil dober pop. Nikoli ni pritiskal Makara zaradi bire, celo za razne ceremonije ni terjal denarja. Makar mu je sam določeval plačo za krščenje in za ceremonije, in sram ga je bilo, ko se je vspomnil, da mu je včasi dajal malo, včasi pa celo nič. Pop Ivan se ni žalil nikoli; njemu je bilo treba le jednega: vsako pot je bilo treba predenj polič žganja. Ako Makar ni imel denarja, pošiljal je pop Ivan sam po žganje in pila sta vkup. Pop Ivan se je napijal vselej tako, da je mačko vikal. Tepel se je redko in ne močno. Kadar si uže ni mogel pomagati in se braniti, vozil ga je Makar domov, naj mati-popica skrbi zanj.

Da, to je bil dober pop; smrt njegova pa ni bila lepa. Jedenkrat, ko nikogar ni bilo doma in je pijani pop sam ležal na postelji, hotel je kaditi. Vstal je in opotekaje se, šel k peči, v kateri je močno gorelo, da bi zažgal pipo. Bil je uže prepijan, spesnilo se mu je, pa se je zavalil v ogenj. Ko so domači prišli domov, ostale so od popa samo noge še.

Vsem je bilo žal dobrega popa Ivana; pa ker so od njega ostale samo noge, ga uže noben zdravnik na svetu ni mogel ozdraviti. Noge so slovesno pokopali; na njih mesto pa je prišel drug pop.

Zdaj je ta pop stal cel poleg Makara in ga suval.

— Vstajaj, Makar, — rekel je. — Pojdiva.

— Kam neki pojdem? vprašal je Makar nezadovoljen.

On je mislil, da, če je uže „poginil“, to mu je dolžnost ležati pokojno, ne pa da bi zopet taval po tajgi brez pota. Sicer čemu mu je bilo poginiti?

— Pojdiva k velikemu Tojonu. [1])

Čemu neki? vprašal je Makar.

Sodil te bo, odgovoril je pop otožno in nekako milo.

Makar si je domislil, da se je po smrti res treba javiti nekam k sodbi. V cerkvi je nekdaj tako slišal. Pop torej govori to, kar je. Treba je bilo vstati.

In Makar je vstal in godrnjal za-se, da celo po smrti človeku ne dajo miru.

Pop je šel spredaj, Makar pa za njim. Šla sta vedno naravnost. Mecesni so si lepo ogibali in ju puščali mimo. Šla sta k jutru.

Makar se je čudil, ko je zapazil, da za popom ne ostaja sledu v snegu. Ko je pogledal sebi pod noge, tudi ni bilo sledu: sneg je bil čist in gladek, kakor prt.

Mislil je, da zdaj bi mu bilo zelo pripravno hoditi po tujih pasteh, ker nihče bi tega ne vedel; ali pop je očividno uganil njegovo skrivno misel; obrnil se je k njemu in rekel:

— Nehaj! Ti ne veš, kaj doboš za vsako tako misel.

— Nu, nu! odgovoril je Makar nedovoljen. Še pomisliti, da bi ne smel? Naj si neki tako hud. Raji molči! . . . .

Pop je pomajal z glavo in šel daljše.

— Ali bo daleč treba? — vpraša Makar.

— Daleč! odgovori pop otožno.

— Kaj bova pa jedla? — vpraša Makar skrbno.

— Ti si pozabil, — reče pop, — da si umrl, in da ti zdaj ni treba ni jesti ni piti.

Makaru to ni bilo posebno všeč. Seveda, to je dobro takrat, kadar jesti ni kaj, pa tako bi bilo bolje ležati, kakor je ležal, ko je umrl. Da bi pa šel in še daleč šel, pa nič ne jel, to je pač vendar čudno. Zopet je zagodrnjal.

— Ne godrnjaj! — rekel je pop.

— Je uže dobro! odgovoril je on razžaljen ter se pritoževal daljše sam za-se in godrnjal, da tu redu ni prav nobenega: „Človeka silijo, jesti mu pa ni treba! Kdo je kaj takega slišal?“

Bil je zelo nedovoljen ves čas, ko je šel za popom. Šla pa sta, kakor se je zdelo, uže dolgo. Res je, Makar zarje ni še videl, pa kolikor sta uže hodila, bi sodil, da hodita uže cel teden: tako veliko sta pustila za seboj jarkov in hribov, rek in jezer, tako veliko lesov in ravnin sta prešla. Kadar se je Makar oziral, zdelo se mu je, da

[1]) Tojon gospod, gospodar, glavar.

temna tajga sama beži od njiju nazaj, visoki snežniki pa da se nekako tajajo v nočnem somraku in se hitro skrivajo za obnebjem.

Zdelo se mu je, da se vzdigujeta vedno višje. Zvezde so postajale vedno večje in svetleje. Potem se je izza grebena višave, na katero sta se vzdignila, pokazal krajec zahajajoče lune. Ona, kakor da hoče uiti in da jo Makar in pop dohajata. Naposled se je zopet začela vzdigati nad obnebjem. Šla sta po ravnem, visokem mestu.

Zdaj je postalo svetlo, mnogo svetleje, nego ob začetku noči. To seveda je bilo zato tako, ker sta bila bliže k zvezdam. Zvezde, velike kakor dobro jabelko, lesketale so v jednomer, luna pa, podobna dnu velikega zlatega soda, sijala je kakor solnce in osvečala ravnino od kraja do kraja.

Na ravnini se je čisto natančno videla vsaka snežinka. Po njej je ležalo brez števila cest, in vse so se na vzhodu zjedinjale v jedno. Po cestah so šli ljudje v različnih oblekah in različne postave.

Makar, ki je pazljivo ogledoval jednega jezdeca, kar hipoma krene s ceste in teče za njim.

— Postoj, postoj! kriči pop, no Makar ga celo slišal ni. Izpoznal je znanega Fatara, kateri mu je pred šestimi leti leti ukral pegastega konja, pred petimi leti pa umrl.

Zdaj je Tatar jahal na onem pegastem konji. Konj se je vedno vzdigal na zadnje noge. Izpod kopit so mu leteli celi oblaki snežnega prahu, v katerih so se zvezdni žarki prelivali v raznih barvah. Makar se je čudil, ko je videl to bešeno ježo, da je on, ki je bil peš, mogel doiti Tatara. Sicer pa se je Tatar postrežljivo ustavil, ko je nekoliko korakov od sebe zapazil Makara. Makar je srdito planil nanj.

— Pojdiva k starosti![1]) kričal je. — To je moj konj! Desno uho ima razrezano . . . Lej ga, kako je pameten! Jaha na tujem konji, gospodar naj pa peš krevsa, kakor kak berač.

— Postoj! — rekel je na to Tatar. — Ni treba k starosti. Tvoj je konj praviš? Nu, pa ga vzemi! Prokleta mrha! Peto leto ga jezdim, pa sem vedno na jednem mestu. Pešci me vedno prehitevajo. Za dobrega tatara je to celo sramota.

In zanesel je nogo, da bi zlezal iz sedla, na to je spehani pop prihitel k njima in zgrabil Makara za roke.

— Nesrečnež! — vzkliknil je, — kaj delaš? Ali ne vidiš, da te Tatar hoče opehariti?

— Seveda opehariti, — zakričal je Makar mahaje z rokami: Konj je bil dober, daj Bog vsakemu gospodarju takega, Štirideset rubljev so mi dajali zanj še na tretjej travi . . . Ne-e, brat! Če si mi izpridil konja, zakoljem ga na meso, ti pa mi ga plačaj v gotovem denarji. Misliš, če si Tatar, take pravice ne dobom?

Makar se je togotil in navlašč kričal, da bi se več ljudij zbralo okoli njega, ker Tatarov se je bal od nekdaj. Toda pop je ohladil njegovo razkačenost.

[1]) Člen selske policije.

— Tiše, tiše, Makar! Ti vedno pozabivaš, da si uže umrl. K čemu ti je konj! In v nameček, ali ne vidiš, da greš ti peš veliko hitreje, nego Tatar na konji. Ali češ, da bi ti bilo treba jahati tisoč let?

Makar je uganil, zakaj mu je Tatar tako dobre volje oddajal konja.

„Zvita buča!“ pomislil je in se obrnil k Tataru.

— Je uže dobro! Le jaši, tožil te bom pa vendar prijatelj.

Tatar je srdito potegnil kučmo na čelo in blestnil konja. Konj se je vspel, klobišči snega so se mu posuli izpod kopit; pa dokler se Makar in pop nista ganila, tudi Tatar od njiju ni odjezdil ni na jedno ped.

Srdito je pljunil in se obrnil k Makaru.

— Poslušaj prijatelj, ali nimaš tobaka? Strašno bi rad kadil, pa svoj tabak sem skadil uže pred štirimi leti.

— Pes je tvoj prijatelj, ne pa jaz! odgovori Makar srdito. Vidiš ga: konja je ukral, pa še tabaka mu daj! Zlodej naj te pobere, meni te ne bo žal.

In s temi besedami začel je iti Makar daljše.

— Veš, raji bi mu bil dal list tabaka, — reče mu pop Ivan. Zato bi ti Tajon na sodbi odpustil najmanj sto grehov.

— Kaj mi pa prej nisi tistega povedal? zarežal je Makar.

— Zdaj je uže pozno, da bi te učil. Ti bi bil moral zvedeti to od popov, dokler si bil živ.

Mukar se je razsrdil Od popov ni videl nobene koristi: pobirajo biro, pa ga še tega niso naučili, kdaj je treba Tataru dati list tabaka, da bi se dobilo odpuščenje grehov. To ni kar si bodi: sto grehov . . . za en listič tabaka. To pač nekaj velja!

— Postoj, reče Makar. — Nama bo dovolj jednega lista, druge štiri oddam pa precej Tataru. To bo štri sto grehov.

— Ozri se, — reče pop.

Makar se je ozrl. Zadaj se je razstilala samo bela zapuščena ravnina Tatar je v jedno sekundo v daljavi zamigljal ko drobna pika. Makaru se je zdelo, da je videl, kako bel prah leti izpod kopit njegovega pegca, no čez sekundo je tudi ta pika zginila.

— Nu, nu! — reče Makar. Tatar bo uže kako izhajal tudi brez tabaka. Vidiš, kako je izpridil konja, prokleti peslajnar!

— Ne, — pravi pop, on ni izpridil konja, no ta konj je vkraden. Ali nisi slišal od starih ljudij, da se na vkradenem konji daleč ne prijezdi? (Dalje sledi).

Novice.

— **Osebne vesti.** Naš rojak, g. dr. Karol Hinterlechner, asistent za mineralogijo in geologijo na tehniki v Brnu, je imenovan sekcijskim geologom na Dunaju. — Pri državni železnici so pemakujeni v višji plačilni razred nadkomisar g. A. pl. Sochor v Ljubljani v 6. r., pristava gg. A.

Prevec v Škofji Loki in J. Bagatelj v Lescah v 8. r, asistenta gg. I Kliebhau v Novem mestu in Fr. Kotnik v Ljubljani v 9 razred.

— **Cerkvene vesti.** Na župnijo Podkraj pri Vipavi je bil 8 t. m. umeščen č. g. Anton Mezeg. Župnija Trata je podeljena č. g. Mateju Pintarju, župniku v Stari Oselici.

— **Odlikovanje.** Svetokriška frančiškanska provincija je imenovala svojim častnim članom župnika č. gosp. Janeza Bernarda in to v priznanje zaslug, katere si je pridobil za frančiškanski samostan na Brezjah.

— **Promocija.** Na dunajski univerzi je bil dne 9. t. m. promoviran doktorjem bogoslovja g. Leopold Picigas.

— **Častno občanstvo** je občinski odbor v Podkraju v svoji seji dne 11. februvarja podelil državnemu poslancu dr. Ferjančiču v priznanje zaslug, katere si je pridobil za to občino.

— **Podpora.** Deželni zbor kranjski je pogorelcu Fr. Kastelicu v Obolnem v šentviški občini dovolil 80 K podpore.

— **2200 kron podpore** je poljedelsko ministerstvo dovolilo za vodnjak v Gaberčah v postojinskem okraju.

— **Novo šolsko poslopje** bodo gradili v Laškem potoku. Prostora bo za štiri razrede.

— **Dolenjskega Šentjanškega premoga** so v mesecu januvariju izvozili 900 000 *kg*

— **Slovenska krščansko socialna zveza v Ljubljani** je imela dne 11. t. m. svoj občni zbor. Društvo je imelo lani 1201 člana, 2244 gld. dohodkov in 2111 gld. stroškov. Priredilo je 15 predavanj in ustanovilo svojo delavsko pisarno. Predsednikom je bil izvoljen državni poslanec dr. Krek.

— **Krojaški tečaj,** ki ga je v Ljubljani priredil c. kr. tehnologični muzej, se je začel dne 8. t. m. Trajal bo nekaj tednov. Učitelj je gosp. M. Kunc. Zvršetkom tečaja se priredi razstava.

— **Prešernov spomenik v Ljubljani** bode izvršil akademični kipar Ivan Zajc na Dunaju. Jury za Prešernov spomenik mu je prisodila prvo častno nagrado.

— **Srečolov** je finančno ministerstvo dovolilo gasilnemu društvu na Breznici.

— **Električno razsvetljavo v Novem mestu** namerava napraviti gosp Fran Seidl in si je že zagotovil toliko odjemalcev, da pri podjetju ne bo imel izgube.

— **Izvrševalni odbor narodne stranke** se je češkim članom spravnih konferenc pismeno zahvalil za njih izjavo, da se mora jezikovno vprašanje urediti za vse dežele ter jih je prosil, naj pri tem vstrajajo

— **V Tržiču** je nemška stranka vložila ugovor proti veljavnosti zadnjih občinskih volitev.

— **»Gospodarski zvezi«** je poljedelsko ministerstvo naklonilo letos 3000 gld. podpore. Lani je dobila 2000 gld.

— **Muzejsko društvo** je imelo 9. t. m. svoj občni zbor. V odbor so bili voljeni ravnatelj Senekovič predsednikom, prof Rutar, prof. Orožen, kan Smrekar, dr. Kosler, profesor Gratzy, prof. Verhovec, kurat Koblar in prof. Komotar za odbornike. Društvo je imelo 3478 K dohodkov in isto toliko stroškov.

— **»Slovenčeve« pravde** V stvari vipavskega župana Hrovatina proti „Slovencu“ bo dne 3. marca razprava na kasacijskem sodišču na Dunaju.

— **Ponemčevalnica v Slov Bistrici.** Dne 6. t. m. je bil poslanec Wolfhardt v Slov. Bistrici in agitoval za ustanovitev popolnoma nemške šole.

— **Prepovedan »Tugomer«.** Vlada je prepovedala predstavljanje „Tugomera“ tudi če bi imeli pristop samo povabljeni gostje. Vladno stališče je pač jako malenkostno.

— **Dolenjske železnice.** Postaja Straža se bode s 1. majem imenovala „Straža-Toplice“.

— **Novi tržaški meščani.** Vladajoča klika je imenovala v zadnji tajni sej obč. sveta tržaškega okolu 60 novih meščanov. Skoro tretjina teh je židovske narodnosti in vere. Na ta način si hoče progresovska stranka sagotoviti zmago pri prihodnjih volitvah

— **Potrjene izvolitve.** Cesar je potrdil naslednje izvolitve v okrajne zastope: g. dr. Jos. Serneca, načelnikom in dr. Ivan Dečka, namestnikom za celjski okrajni zastop; vč. g. Fr. Zdolšnka, načelnikom in notarja g. Mih. Jezovšeka, namestnikom za vranski okrajni zastop; g. Fr. Šarba, načelnikom in Mart. Zidarna, namestnikom za gornjegrajski okrajni zastop.

— **Občinske volitve v celjski okolici** dne 6. in 7. t. m, so izpadle povsem častno za Slovenče in je značilno sosebno to, da Nemei in socijalni demokratje letos niso niti postavili svojih kandidatov, kakor so delali druga leta.

— **Velezanimive porotne obravnave** so se vršile ta teden v Celju. V torek je bil obtožen učitelj gospod Gostinčar, ki je bil za časa celjskih slavnosti napaden in se je branil z revolverjem ter vsled tega trg potnika Polantza nekoliko poškodoval. Gostinčarja je zagovarjal dr. Hrašovec. Sodišče je to žrtev celjske podivjanosti obsodila na 1 mesec zapora in plačilo 1880 kron. V sredo je bila obravnava proti „Domovini“ zaradi neke notice o celjski bolnici. Urednik „Domovine“ g. Beg je bil obsojen na tri tedne zapora.

— **Graško državno pravdništvo in »Arbeiterwille«** Graški socijalni demokratje so namreč začeli bojkotirati več graških lekarnarjev radi oderuštva. Ker imajo soc. demokratje bolniške blagajne v svojih rokah in ker je „Arbeiterwille“ prinašal zapored jako temeljite članke, naperjene proti lekarnarjem, postal je ta bojkot vedno bolj občutljiv in graškim lekarnarjem prihaja vroče. Dne 7. t m. pa si je mislil lekarnar W. Trnkoczy, da ne sme rok križem držati in misle da bo „Arbeiterwille“ nadaljeval članke o lekarništvu in zdravilstvu, dal si je iz tiskarne prinesti list, predno je bil natisaan, in posrečilo se mu je državno pravdništvo speljati na led, da je zaplenilo list, predno je izžel. No, v zahvalo so socijalni demokratje lekarnarju W. Trnkoczyju priredili podoknico ter razbili šipe. Dotična nemška tiskarna pa je sedaj v velikih stiskah, ker demokratje gotovo ne bodo več podpirali podjetja, ki gre tako očito na roko njihovim nasprotnikom.

— **Frankovanje v inozemstvo namenjenih pisem.** — C kr. poštno ravnateljstvo razglaša: Dasi so bile nove določbe glede poštnih taks, katere so se uveljavile počenši s 1. januvarjem t. l. v vseh lokalnih časopisih priobčene, frankuje se še vedno znatna množina v inozemstvo namenjenih pisem samo s 20 stotinkami ter morajo vsled tega prejemniki plačevati pri prejemu teh pošiljatev predpisano globo. Občinstvo se toraj opozarja, da znaša poštnina za v inozemstvo namenjena pisma 25 st. V tem pogledu obstoji samo glede Nemčije, Srbije in Črnegore izjema ter veljajo v teh relacijah za pisma sledeče pristojbine: Za Nemčijo 10 st. do 15 *gr*; 20 st. od 15 do 250 *gr*; za Srbijo 15 st. za vsacih 15 *gr*; za Črnogoro 10 za vsacih 15 *gr*.

— **Kontingentna komisija** za pridobninski davek je imela svojo otvoritveno sejo na Dunaju dne 6. t. m. Izvolili so pododsek 12 članov. Za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo je določen referentom dr. Majaron, odvetnik v Ljubljani. Prihodnja seja pododseka bo 19. t. m.

— **Župan v Pragi.** Dr. Vladimir Srb je sklenil po nasvetu staročeške stranke, da sprejme volitev ter je to že javil predsedništvu mestnega sveta. Dr. Srb je bolan ter ostane še nekoliko dni v postelji. Župan ljubljanski, gospod Ivan Hribar, je poslal dru. Srbu nastopno brzojavko: „S prošnjo, da vsprejmete moje čestitke na izvolitvi primatorjem zlate, stostolpne Prage, združujem željo, naj bi med Ljubljano

in Prago nakaljeno isto razmerje, ki se je razvilo pod Vašim prednikom". Na to brzojavko je odgovoril dr. Srb: Zlata Praga ostane vsikdar zvesta sestra beli Ljubljani.

— **Vse bi radi pregnali.** — „Il. Fr. Orientale" preganja iz Gorice vse, kar je slovenskega. Tako bi rad pregnal tudi slovenske kuharice in dekle, češ, vsaka italijanska rodbina mora imeti edino le italijanske posle. Tako misli „Il Fr. Or.", drugače pa laške gospodinje. Te dobro vedo, da ne dobe boljših poslov od Slovenk ter da so italijanski posli zanikrni; zato so menda malo hvaležne „Il Fr. Or." za tako pisavo. — Tukaj nam prihaja v spomin mična dogodbica Neki vročekrvni Italijan v Gorici — pravijo, da je c. kr. uradnik — si je bil najel kuharico kar iz Italije! Pa glej spaka! Odkar je bila v hiši, je imela juha opoludne neki čuden, neprijeten duh. Odkod to? — Slednjič so konstatovali, da mora prihajati od lonca. In odslej so obračali vso svo o pozornost na lonec, in zasledili so, da tisti lonec roma po noči po čudnih potih z laško „signorina cuoca", ter da v jutro prihaja zopet v kuhinjo . . . In ta duh! — Je-li potem umevno, da ne marajo laških kuharic?!

— **Izvoz prešičev** iz novomeškega okraja je deželna vlada začasno prepovedala.

— **Občinske volitve v Žminju** so za Hrvate ugodno iztekle. Zmagali so z veliko večino. Razveljavljenje volitev torej Lahonom ni nič koristilo.

— **Napad na orožnika** Na Gorjancih je neki vlah s Hrvaškega, katerega je bil orožnik Ivan Košak radi tatvine aretiral, tega orožnika nevarno ranil in potem pobegnil.

— **Lanskega vina** imajo, kakor se nam poroča iz krške okolice, še vinogradniki v bližini Krškega (Cesta), v fari sv. Duh in na Studencu pri Krškem. Vino je z starih in novih trt, belo, rudeče in črno, cena 36 — 46 kron hektoliter.

— **C kr. finančno ravnateljstvo** naznanja tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da mu je naznanilo c. kr. finančno ministerstvo ukaz z dne 1. decembra 1899, da se uvaja novo kolkovno znamenje z vrednostnim oznamenilom v kronski vrednoti za račune in vozne liste 1.) V teku meseca decembra 1899. l. se uvede na m sto kolkovnih znamenj, ki sta popisani v naprej uvedenem ukazu, za natisk na računske golice in v zasebnih tiskarnah narejene vozne liste enotno kolkovno znamenje z vrednostnim oznamenilom v kronski vrednoti Za natiskovanje kolkovnega znamenja, in to na računske golice kakor tudi na vozne liste za železnice, za plovstvo po morju in po notranjem vodovju so pooblaščeni: Osredni kolkovni urad na Dunaju, kolkovni urad v Pragi, dohodarstveni in kolkovni urad v Trstu, ekonomata finančnih deželnih ravnateljstev v Gradcu in v Brnu, glavni carinski urad v Levovu, Lincu, Opavi, Libercu, Budjejovicah in Bolcanu in glavni davčni uradi v Salcburgu, Polznju, Kolinu in Ustju. 2.) Od 1. dne januvarija naprej bode dvorna in državna tiskarna polagoma izdajala železniške vozne liste z novim kolkovnim znamenjem. 3.) Računske golice in v zasebnih tiskarnah narejeni vozni listi z vtisnjenim kolkovnim znamenjem za 1 kr. in 5 kr., in pa v dvorni in državni tiskarni narejeni železniški vozni listi s kolkovnimi znamenji, glasečimi se na avstrijsko vrednoto, se smejo tudi v bodoče uporabljati. Vsled tega se torej izdaja takih golic in voznih listov ne izmeni, oziroma se ne razveljavijo ali izmenijo (zamenjajo).

— **Vabilo k družbi sv. Mohorja** Slovenci praznujemo letos stoletnico rojstva nepozabnega knezoškofa lavantinskega, Antona Martina Slomšeka. Koliko zaslug si je Slomšek pridobil za naše ljudstvo, mora biti znano vsakemu Slovencu. On nam je osnoval tu'i družbo sv. Mohorja; „plod je njegovega truda, rodila se je v njegovi glavi", pravi Slomšekov življenjepisec g. prof. dr. A. Medved, ter nadaljuje: „Ob stoletnici Slomšekovega rojstva je torej družbe sv. Mohorja sveta dolžnost, hvaležno se spominjati svojega prezaslužnega ustanovitelja. Narod naj ne pozabi, da je v prvi vrsti vse Slomšekova zasluga, karkoli je družba sv. Mohorja storila dobrega. On je sprožil prvi misel, naj se ustanovi; on je bil takoj začetkoma njen največji podpornik; on je spoznal živo potrebo take družbe v pouk in veselo razvedrilo slovenskega ljudstva" V teh besedah je lepo izražen visoki namen in veliki pomen Mohorjeve družbe! Slovenci, vabimo Vas, da proslavite stoletnico Slomšekovega rojstva med drugim tudi s tem, da v čim največjem številu zapet pristopite k naši družbi! Zvesti naj ji ostanejo vsi stari udje, pridobijo naj ti pa tudi prav mnogo novih udov, da se bo po Mohorjevih knjigah med Slovenci vedno bolj širil in utrjeval Slomšekov verski in narodni duh! Mnogih dobrot, katere ponuja naša družba svojim udom, ni treba z nova naštevati. Opomnimo samo, da bode družba svojim udom letos poklonila sledeče knjige: 1.) „Anton Martin Slomšek". G. prof dr. A. Medved v Mariboru nam je lepo in krepko opisal Slomšekovo življenje in delovanje in mnoge njegove zasluge za slovenski narod. Knjiga, ki bode tudi na zunanje lepo opravljena in okrašena z mnogimi podobami, naj v Slovencih ohrani spomin na njihovega velikega dobrotnika! 2.) „Zgodbe sv. pisma", VII. snopič. Učeni pisatelj g. kanonik dr. Fr. Lampé bo nadaljeval zgodbe sv. pisma, ki naj bi pač ne manjkale v nobeni slovenski hiši. 3.) „Priprava na smrt". Spisal je ta molitvenik, ki je preložen že v razne jezike, sv. Alfons Ligvorski, poslovenil pa gosp. kanonik dr. A. Karlin. Knjiga obsega tehtna premišljevanja in razne molitve Dobro bo služila Slovencem tako za domačo porabo, kakor za cerkev! 4.) „Slovenska pesmarica", II. zvezek. — Prvi zvezek naše pesmarice je udom dokaj ugajal in zelo pospešil slovensko umetno in narodno petje. Mnogo se je povpraševalo po drugem zvezku. Letos ga Mohorjani dobé in nadejamo se, da bodemo s to knjigo prav ustregli svojim udom! 5.) „Slovenske večernice", 52 zvezek, bodo podale mnogo kratkočasnega in poučnega berila: 4 povesti, igrokaz, poučen sestavek itd. „Večernic" Slovencem ni treba znova priporočati; poznajo in radi jih berejo povsod! 6.) „Koledar" za l. 1901. bo izšel v isti obliki kakor doslej in obsegal prav raznovrstno gradivo, tako da bo ponujal vsakemu nekaj To je torej književni dar, ki se že marljivo pripravlja v družbeni tiskarni in knjigoveznici. Slovenci, na Vas je, da te knjige romajo v čim največjem številu med naš narod da se naša družba razširi povsodi! — Gg. poverjenike še posebej prosimo, da tudi letos trudoljubivo nabirajo širom domovine raztrešena krdela Mohorjanov in jih vpisujejo v našo družbo Nabiralne pole z denarjem naj se odboru dopošljejo kakor druga leta do dne 5. marca. Mnogo truda, sitnostij in nepotrebnih stroškov provzročajo nam tisti, ki nam ne dopošljejo ob pravem času udnine! Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo bodi: „Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!"

— **Pomiloščenje** Morilca Boštjana Žvana, na smrt obsojenega Blaža Ravnika je cesar pomilostil. Najvišje sodišče mu je prisodilo kazen dosmrtne ječe.

— **Umrl** je oče režiserja slovenskega gledališča gosp. Rudolf Inemann, zlatar v Pragi.

— **Zabodel** je na ženitovanju v Lešah v radovljiškem okraju Anton Zupan svojega prijatelja Franca Pahorja.

— **Ponesrečil** je pri šentjakobski cerkvi v Ljubljani Janez Jeločnik. Padel je raz strehe tako nesrečno, da so ga morali prinesti v bolnico.

— **Povožen** je bil pri Lipi blizu Beljaka 27letni železniški paznik Jakob Majer. Kolesa so mu odtrgala glavo, roke in levo nogo.

— **Dvoboj** Pred kratkim je bil v Ljubljani dvoboj mej poročnikom Frisekom in karnijolcem Pavlitschekom. Slednji je bil precej močno ranjen.

— **Popravek.** Iz Toplic se nam piše, da v notici „Poskušen umor“ tista Marija Šušteršič ni bila doma iz dobroznane poštene hiše Šušteršičeve iz Toplic, ampak iz Zarigelca fare in občine Poljane.

— **Dediči se iščejo** V Brnu je umrla neka Julija Hoffmann, ki je zapustila okoli 100 000 kron imetja Pokojnica je bila vnukinja ljubljanskega meščana Martzona in ker nima dedičev, so upravičeni do dedščine tudi sorodniki njenega starega očeta.

— **Milo v zemlji** V Kolumbiji v Ameriki so zasledili velikanski zaklad prirastenega mila ali „žaife“, katero kopljejo kakor rudo, n pr. sol itd. Našli so mnogo jezerov sode, s katero je kemično združen boraks. Na bregovih teh jezer je več sto metrov debela škorja te prirodne „žajfe“, katero kopljejo in pošiljajo po svetu.

— **Prezračenje velikih železničnih tunelov.** V pokrajini Hoosac v severni Ameriki imajo silno dolg tunel, ki še prekosi Šentgothardski tunel na Tirolskem. Za prezračenje tega tunela so naredili ventilator, kateri piha v tunel vsako minuto 16 000 kubičnih metrov zraka. To je največji ventilator sveta.

— **Ogenj.** Posestniku J. Mihetiču v Gorenicih je v sredo pogorel hlev s krmo in orodjem. Škode je do 700 kron.

— **Van Bosboom** se imenuje 55letni Bur, ki je baje najboljši strelec mej Buri. Še nikdar ni zgrešil jelena, noja ali človeka. V mladih letih se je s Krügerjem mnogo bojeval za neodvisnost domovine. Pridobil si je v zlatih rudnikih mnogo imetja. Imel je dva sina, katera pa sta že padla v sedanji vojni proti Angležem To je pretresla njegovo ravnodušnost. da je sklenil sam iti v vojsko in se maščevati za svoja sina. Od novembra vodi malo hrabro četo proti vsiljencem. In kako on strelja s svojo puško? Vleže se na zemljo, s svojim orlovim očesom vzame na muho vedno mladega angleškega častnika, ki ga nikdar ne zgreši. Ko puško izstreli. sk či kvišku in zakliče: „Chamberlain!“ Ko je dva častnika ustrelil izvršil je za isti dan svoje delo. Ko pa angleški zdravniki preiskujejo mrtvece, najdejo v srcu ali v možganih mesto svinca — zlate kroglje. Tako se stari Bosboom maščuje za svoja sina, patrone pa dela sam.

— **Lakota na Hrvaškem.** V siseškem okraju je nastala lakota med kmetovalci Nedavno so imeli občinski notarji posvetovanje, kako ljudstvu pomoči Notar iz Farkašiča je povedal, da sta v njegovi občini že dva vsled lakote umrla. Občinski uradniki že niso dobili nič plače od meseca novembra.

— **Občinski svetniki — morilci.** V razpravi v Sassari v Italiji je mej 400 obtoženimi radi umora tudi mnogo občinskih svetnikov in celo župan sam. To je tudi lepa slika o moralnem položaju Italije! Pri obravnavi imajo obtoženi 100 odvetnikov.

— **Drakonične kazni** so zadele one rezervnike, ki so se na kontrolnem shodu v Kyjovu na Moravskem zglasili z „zde“. Dobili so po 3, oziroma 6 mesecev v garnizijskem zaporu, a jeden — knjigovodja Kalivoda — celo 13 mesecev zapora v tranjavi. Pisati kakov komentar o tej obsodbi, ne bi bilo varno, toliko pa menda smemo reči, da po tej razsodbi ni baš olajšano stališče mej narodom onim češkim poslancem, ki so za spravo z Nemci. Istotako je odprto vprašanje, da-li je ta razsodba na posebno korist vojski.

— **Raznarodevanje na Ogerskem** Madjarom gredo vrlo izpod rok akcije za raznarodevanje druzih narodnosti v njih deželi. „Bud. Hirlap“ poroča ves ganjen, da je pred 30 leti bilo več nemških otrok v peštanskih šolah, nego madjarskih Danes pa je tam od 100 učencev že 91 Madjarov. (Ali kakih?!! Vprasanje stavca.) Zares kosmato vest imajo Madjari, da se vesele takega rokodelstva.

— **Štrajk na Ogrskem.** V tovarni za stroje in železne mostove državne železnice v Režici so delavci vstavili delo. Pridružilo se jim je še 1000 drugih delavcev.

— **Smrt rojaka v Ameriki.** Dne 13. m. m je padel v steklarni v Clevelandu v vrelo steklo Simon Marolt, doma iz Sodražice ter vsled opeklin umrl. V domovini zapušča ženo s tremi otročiči.

— **Nesreče v Ameriki** V šoli svetega Frančiška v Quiney so imele šolske sestre dan pred Božičem vajo z deklicami za božično drevo. Edna belooblečenih deklic pride preblizu plinovega plamena Užge se ji obleka, plamen se prime tudi ostalih deklic. od katerih jih je ednajst zgorelo, mnogo pa se jih hudo opeklo. — V Pamoni je skočil vlak iz tira. Trije potniki so mrtvi, 21 pa ranjenih. — V Broronsville v Braznellovem premogokopu je nastala dne 24 m. m. eksplozija. Štirideset delavcev je mrtvih. — V Kaliforniji je razsajal dne 25. m. m. grozen potres, ki je razdejal mnogo hiš. V Sabobi se je porušila stara hisa ter ubila šest Indijank.

Loterijske srečke

V Lincu dne 10. februvarja t. l.: 24, 32, 37, 2, 58.
V Trstu dne 10. februvarja t. l: 47, 25, 26, 45, 86.
V Pragi dne 14. februvarja t. l.: 3, 2, 44, 29, 27.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 14. februvarja 1899. Pšenica 8 kron 60 vin., rž 7 kron 20 vin., ječmen 7 kron — vin., oves 6 kron 20 vin., ajda 8 kron 20 vin., proso 10 kron — vin., turšica 5 kron 80 vin., leča 24 kron — vin., grah 20 kron — vin., fižol 20 kron — vin. Vse cene veljajo za 100 kilogramov.

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld. 2·80	iz dobre	pristne ovčje volne
» 3·0	» »	
» 4·80	» »	
» 7·50	» fine	
» 8·70	» »	
» 0·50	» finejše	
» 2·40	» angleške	
» 3·95	» grebenčeste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah odrezek 6 gld. — odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih
Pozor! P. n. občinstvo so opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdka **Kiesel-Amof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (2)

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki